

KÚRIA

Bfv.I.477/2015/10. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év június hó 30. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hamis vád büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.26880/2009/57. számú ítéletét, illetve a Fővárosi Törvényszék 32.Bf.5003/2013/23. számú ítéletét megváltoztatja;

a felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés a) pont] tekintetében hatályon kívül helyezi, és az e bűncselekmény miatt ellene indult eljárást megszünteti,

a büntetés halmazati jellegére utalást mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatokat hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 10160 (tízezer-százhatvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012. október 3. napján kihirdetett 15.B.26880/2009/57. számú ítéletével a terhelt bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében és az 1978. évi IV. törvény 233. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő hamis vád

büntetésében állapította meg. Ezért őt - halmazati büntetésül - egy év hét hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette. A bíróság rendelkezett a bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére a terheltet kötelezte.

A terhelt és védője által bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2014. január 22. napján meghozott 32.Bf.5003/2013/23. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: **a** terhelttel szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát egy évre, a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét kettő évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen **a** terhelt és védője is felülvizsgálati indítványt nyújtott be. A terhelt felülvizsgálati indítványában a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és új elsőfokú eljárás lefolytatását, illetve az ellene emelt vádak alóli felmentését indítványozta.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ellen az ítélet meghozatalát megelőzően előterjesztett elfogultsági kifogását a Fővárosi Törvényszék nem bírálta el, továbbá az általa előterjesztett tanúk meghallgatását a bíróság miért mellőzte, és ennek okáról miért nem adott számot. Mindemellett a szakértői vélemény tartalma valótlan, az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem a logika szabályai szerint és nem azonos szempontok szerint értékelték, mert ellenkező esetben őt fel kellett volna menteni.

A Legfőbb Ügyészség BF. 1239/2014/1-I. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben - más okból - alaposnak találta és a megtámadott határozatok megváltoztatását, a terhelttel szemben a közokirat-hamisítás büntette miatt indult büntetőeljárás (elévülés címén történő) megszüntetését, egyebekben a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt és védője által írásban benyújtott észrevételekre a Legfőbb Ügyészség BF.1239/2014/2. számon tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatos korábbi nyilatkozatát változatlanul fenntartotta. Egyben utalt arra is, hogy a törvényben foglalt feltételek hiányában elfogult bíróra, mint kizárt bíróra felülvizsgálatot alapítani nem lehet, mint ahogy az ismételt elfogultsági kérelem előterjesztése sem ad okot az érdemi felülvizsgálatra.

Mindemellett a terhelt által bejelentett kizárási kérelem időközben elbírálásra került, a Fővárosi Törvényszék 31.Bkk.6302/2015/2. számú, 2015. március 12. napján kelt végzésével a Pesti Központi

Kerületi Bíróság bíráinak kizárását megtagadta. Annak, hogy az elbíráláshoz a Fővárosi Főügyészség nyilatkozata nem került beszerzésre, nincs jelentősége, mert ezt a hatásköri vagy illetékességi összeütközés miatti kijelölés esetére írja elő a Be. 20. § (1) bekezdése.

A terhelt a Kúria „büntető-civilisztikai bírásaival” szemben is elfogultsági kifogást terjesztett elő, mert felülvizsgálati indítványának elbírálására nem nyilvános ülésen, hanem tanácsülésen kerül sor.

A Kúria 2015. május 27. napján kelt Bkk.II.810/2015/2. számú végzésével a kizárást megtagadta.

A Kúria a megtámadott határozatot a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, de a terhelt által nem hivatkozott esetleges további eljárási szabálysértésekre tekintettel vizsgálta felül.

Felülvizsgálati indítványában **a** terhelt sérelmezte, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban benyújtott, a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjára alapított elfogultsági kifogásának elbírálására az alapeljárás során nem került sor.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha az ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt [Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pont].

A terhelt felülvizsgálati indítványában nem azt kifogásolta, hogy az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt, csupán a kizárással kapcsolatos eljárás mikéntjét.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését megelőzően bejelentett kizárási ok el nem bírálása olyan eljárási szabálysértés, amely az eljáró bíróságok által – a Be. 24/A. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozat beszerzése után – az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően is orvosolható.

Nem eredményezett eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróságot érintően az, hogy a kizárási indítvány elbírálására az ügydöntő határozat meghozatalát követően került sor, miként ez az adott ügyben a Fővárosi Törvényszék 31.Bkk.6302/2015/2. számú végzésével, 2015. március 12. napján – eljárási szabálysértés nélkül – megtörtént.

Megjegyzi a Kúria, hogy az elfogultság miatti kizárási ok

megállapításához a konkrét ügghöz kötötten olyan konkrét hivatkozás is szükséges, amely alkalmas a bírói pártatlanság megkérdőjelezésére. Ilyen okot a terhelt kizárási indítványa nem tartalmazott. Mindemellett a Fővárosi Törvényszék elfogultságát sem alapozza meg az, hogy a Fővárosi Főügyészség nyilatkozatát a kizárás iránti kérelem elbírálását megelőzően nem szerezték be.

Ennyiben a terhelt védőjének észrevételében felhívott 25/2013. (X.4.) AB határozat [46] bekezdése a jelen ügyben nem bír jelentőséggel.

A Kúria a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést nem észlelt.

Az indokolási kötelezettség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése - Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont - nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárt bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró, értékelő tevékenysége, továbbá az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját - a bűnösséggel, a cselekmény minősítésével, a büntetéssel, a büntetéskiszabási körülményekkel kapcsolatban - mire alapozta.

A tanúk kihallgatását célzó bizonyítási indítvány elutasításának indokolása, vagy ennek elmulasztása az indokolási kötelezettség hiányának felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértés körén kívül esik, az erre hivatkozó felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye ugyancsak kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadásának minősül.

A felülvizsgálatot megalapozó, törvényileg meghatározott eljárásjogi törvénysértések köre nem bővíthető. Az okok között a bizonyítás törvényességének és a bizonyítékok értékelésének megszegése, a sérelmezett bizonyítási indítvány elutasításával kapcsolatos indokolási kötelezettség [Be. 258. § (3) bekezdés f) pont] nem szerepel.

Ezért érdemben nem foglalkozott a Kúria a felülvizsgálati indítvány azon részeivel, amelyek a jogerős határozatban megállapított tényállást érintették, valójában a tényállás hiányosságait, a bíróság ténybeli következtetéseit, a megállapított tényállás megalapozottságát támadták.

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

A Kúria - e szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el.

A terhelt - a jogszabályhely megjelölése nélkül, tartalmát tekintve a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati indítványa a közokirat-hamisítás büntetében történt bűnösségének megállapítását elévülésre hivatkozással sérelmezte.

Az elévülés bekövetkezésére hivatkozó részében mind a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány, mind pedig a Legfőbb Ügyészség indítványa helytálló érvekre épül.

A Kúria e körben a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.

A büntethetőséget megszüntető elévülés a büntetőeljárás kettős természetű akadálya [Be. 6. § (3) bekezdés c) pont második fordulata].

Az elévülés figyelmen kívül hagyásával meghozott érdemi ügydöntő határozat meghozatala anyagi jogi szabálysértés (EBH 2014.B.21).

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - többek között akkor is - felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az 1978. évi IV. törvény (régi Btk.) 274. § szerinti közokirat-hamisítás büntette három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A büntethetőség elévüléséről a régi Btk. 32. § b) pontja, továbbá a 33-35. §-ai tartalmaznak rendelkezéseket.

A büntethetőség elévül olyan büntett esetén, amely életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, húsz év; egyéb bűncselekmény esetén a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de - ha e törvény másképp nem rendelkezik - legalább három év elteltével [régi Btk. 33. § (1) bekezdés a) és b) pontja]. Az elévülés határidejének kezdőnapját a 34. § szerint kell számítani, amely befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul.

Az adott ügyben a hároméves elévülési idő számításánál a terhelt megbízásából ismeretlen személy által - pontosabban meg nem határozható időpontban - 2005. évben kiállított, tartalmilag teljes körben hamisított diploma az irányadó.

A régi Btk. 35. § szerint az elévülést félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

A terhelt felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetteként felrótt cselekményét a fenti szabályoknak megfelelően vizsgálva megállapítható, hogy a Budapesti VIII. Kerületi Ügyészség B.VIII.4577/2006/12/I. számú, 2008. október 30-án kelt és 2008. november 4. napján a Pesti központi Kerületi Bíróságon B.38547/2008. számon érkeztetett vádirata az elévülés félbeszakítását eredményező eljárási cselekménynek tekinthető.

A következőkes ítélkezési gyakorlat szerint a bűncselekmény elévülését csak azok az ügy előbbre vitelét célzó, tehát érdemi eljárási cselekmények szakítják félbe, amelyek ténybeli alapja azonos az utóbb vád tárgyává tett cselekmény ténybeli alapjával, illetve amelyek meghatározott személy ellen e tények bekövetkezésében, előidézésében játszott szerepének tisztázására irányulnak [BH 2007.363.].

Így nem minősül a terhelt ellen hozott eljárási aktusnak a vádirat kézbesítése (2008. november 18.), mivel ez a terhelt érdekében történik, annak célja a tárgyalásra való felkészülés biztosítása; az ügyek egyesítésével kapcsolatos bírósági döntés (2010. október 28.), az ugyan a terhelttel kapcsolatos, célszerűségi szempontból történik, de nem ellene irányul.

Bírói szakban ilyen érdemi eljárási cselekménynek minősül - többek között - a tárgyalási határnap kitűzésével összefüggő idézés, vagy értesítés (BH 2013.143.).

Erre az adott ügyben az elsőfokú bíróság 2012. január 16. napján tett intézkedést, a tárgyalási határnapot 2012. április 3. napjára tűzte ki és **a** terheltet megidézte, az idézés kézbesítésére 2012. február 28-án került sor.

Mindezekből következően a közokirat-hamisítás büntette miatti vádemelést követő három éven belül az ügy előbbre vitelét célzó, érdemi eljárási cselekményre nem került sor, e bűncselekmény büntethetősége 2011. október 30-án elévült.

Ebből következően az eljáró bíróságok a felbujtóként elkövetett

közokirat-hamisítás büntettében **a** terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg [Be. 416. § (1) bekezdés a) pont].

Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot.

A terhelttel szemben a közokirat-hamisítás büntette miatt indult eljárást a 332. § (1) bekezdés a) pontjára és a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel megszüntette, a büntetés halmazati jellegére utalást mellőzte.

A terhelt terhére fennmaradó hamis vád büntettének [Btk. 233. § (2) bekezdés] büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztés. A bűnösségi kör csökkenése, a büntetés halmazati jellegének mellőzése ellenére nem tekinthető eltúlzottnak az egy évi - végrehajtásában kettő évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés. Ezért a Kúria egyebekben a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálat során a kirendelt védő díjaként felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § értelmében az állam viseli.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. június 30.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
TóthLné
bírószági tisztviselő